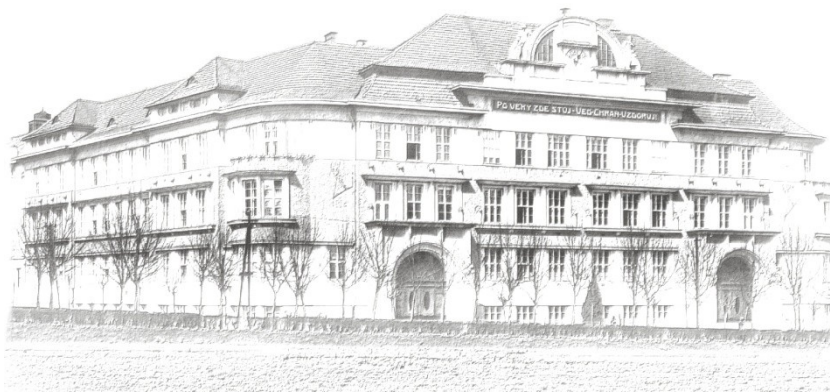

Školní vzdělávací program pro ŠD

ŠKOLNÍ DRUŽINA - Výchova mimo vyučování

**Základní škola, Brno,
Slovanské nám. 2,
příspěvková organizace**

Obsah:

I. Identifikační údaje 3

II. Charakteristika školní družiny 4

A – Popis prostorových a materiálních, personálních, hygienických, organizačních, ekonomických a BOZP podmínek

B – Podmínky přijímání uchazečů, průběhu vzdělávání a ukončování vzdělávání

C – Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

D – Formy vzdělávání

E – Délka a časový plán vzdělávání

F – Formy vzdělávání

G – Popis ekonomických podmínek

H – Přehled zájmových kroužků

III. Cíle vzdělávání 7

A – Základní vzdělávání k naplnění těchto cílů:

B – Cíle ŠVP ve ŠD

C – Konkrétní cíle vzdělávání

IV. Obsah vzdělávání 11

Začlenění průřezových témat

V. Hodnocení a autoevaluace ŠD 31

A – Hodnocení žáků

B – Autoevaluace (sebehodnocení) v rámci ŠD

VI. Závěr 33

VII. Přílohy 34

Příloha č. 1 – Vnitřní řád školní družiny

Příloha č. 2 – Dodatek k vnitřnímu řádu školní družiny

Příloha č. 3 – Časový plán činností ve školní družině

Příloha č. 4 – Zápisní lístek do ŠD

Identifikační údaje

Název: Školní družina při ZŠ, Brno, Slovanské nám. 2, p.o.
Adresa: Slovanské nám. 2, 612 00, Brno
Ředitel ZŠ: Mgr. David Jalový
ZŘ pro 1.stupeň: Mgr. Michaela Skořepová
Vedoucí ŠD: Petra Střechová
Kolektiv ŠD: celkem 10 (9+1)

IČO: 62156969
IZO: 062156969
RED IZO: 600108244
Telefon: mobil: 732 357 093 (7:30 – 17:00)
pevná linka: 516 777 626 (6:30 – 7:40, 11:35 – 17:00)
Kapacita ŠD: 10 oddělení (max. 30 žáků na 1 oddělení; tj. max. 300 žáků)
Provoz ŠD: 6:30 – 17:00
Schválil: Mgr. David Jalový, ředitel,
Základní škola, Brno, Slovanské nám. 2,
příspěvková organizace
Platnost, účinnost: od 1. 9. 2022
Číslo jednací: ZSSLOV1201/2022

Podpis, razítko:

I. Charakteristika školní družiny

Školní družina je součástí ZŠ Brno, Slovanské nám. 2. V současné době má celkem 10 oddělení, pracuje zde 10 pedagogických pracovníků (vychovatelek a vychovatelů).

Kapacita ŠD je max. 300 žáků. Družina je otevřena od 6:30 do 17:00.

V rámci programu ŠD zde probíhají různé aktivity, jedná se o klasickou školní družinu a volnočasové aktivity tj. kroužky. Dětem ŠD nabízí také řadu jednorázových akcí, většinou souvisejících s kalendářním rokem. Velký důraz je kladen na sport. Více v textu níže.

A – Popis prostorových a materiálních, personálních, hygienických, organizačních a BOZP podmínek. Podmínky spolupráce školy a rodičů žáků

a) Prostorové a materiální podmínky:

– ŠD využívá 4 kmenové třídy s vlastním sociálním zařízením, jsou vybaveny pracovním a odpočinkovým nábytkem, pomůckami pro aktivní i pasivní relaxaci. Dále je k dispozici 6 školních učeben, které využívá ŠD po skončení vyučování. V těchto učebnách má ŠD vyčleněn prostor pro uložení her, výtvarných potřeb, sportovního vybavení, některé třídy jsou vybaveny koberci pro relaxaci.

– Dále využívá prostory pro odkládání oděvů a obuvi (šatny, věšáky, lavičky). Rovněž ŠD využívá prostory pro osobní hygienu žáků a učitelů – WC, sprchy, dřezy (pro výtvarné činnosti).

– Zároveň využívá prostory pro společné stravování k tomuto účelu vybavené a respektující hygienické normy a věkové zvláštnosti žáků.

b)) Personální podmínky:

Ve ŠD pracuje 10 pedagogických pracovníků. Všichni vychovatelé splňují odbornou a pedagogickou způsobilost.

c) Podmínky pro hygienické a bezpečné vzdělávání a život školy:

ŠD se v rámci svých možností snaží respektovat vhodnou strukturu pracovního a odpočinkového režimu žáků s dostatkem relaxace a aktivního pohybu a snaží se na ni dbát a dodržovat ji. Dodržuje pravidelný stravovací a pitný režim podle individuálních a věkových potřeb žáků. Ve ŠD se snažíme chránit žáky před úrazy. Snažíme se o dostupnost prostředků první pomoci, praktickou dovednost vychovatelů poskytovat první pomoc.

Podmínky pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví jsou obecně stanoveny ve Vnitřním řádku ŠD a ŠVP.

c) Psychosociální podmínky:

Ve ŠD se snažíme vytvářet příznivé sociální klima – otevřenost a partnerství v komunikaci, úctu, toleranci, uznání, spolupráci a pomoc druhým. Snažíme se chránit žáky před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy.

d) Organizační a BOZP podmínky:

Ve ŠD je dbáno na optimální režim života školy v souladu s věkovými potřebami žáků a jejich bezpečností (režim odpočinku, pohybový režim, stravovací a pitný režim, dodržování hygieny, zájmová činnost atd.)

e) Podmínky spolupráce školy a rodičů žáků:

ŠD vytváří funkční a neustále aktualizovaný systém informací směrem k žákům, učitelům, k vedení školy, k rodičům a to formou nástěnek, deníčků pro ŠD, prostřednictvím MS Teams a www stránek školy a pracovních e-mailů.

B – Podmínky přijímání uchazečů, průběhu vzdělávání a ukončování vzdělávání

ŠD je určena pro žáky I. stupně. Týká se 1. – 4. ročníků.

O přijetí účastníka k činnosti ŠD v pravidelné výchovné, vzdělávací a zájmové činnosti se rozhoduje na základě písemně vyplněného Zápisního lístku. Jeho součástí je písemné sdělení zákonných zástupců účastníka a rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka ze ŠD. Školní družina využívá elektronický systém BELLhop, který slouží k bezpečnějšímu, rychlejšímu a přehlednějšímu vyzvedávání dětí. Tento systém řeší slučování oddělení (zastupování, rozdělení oddělení, odchody dětí do kroužků...). Systém je založený na identifikačních čípech, které vlastní osoby oprávněné dítě vyzvedávat.

Účastníci pravidelné denní docházky do ŠD se zařazují do oddělení, která se naplňují nejvýše do počtu 30 žáků. Účast žáků ve ŠD je poskytována zpravidla za úplatu. Souhrn podmínek, povinností a práv jsou ve Vnitřním řádu ŠD.

a) Přihlašování žáků do ŠD se děje formou Zápisních lístků, v nichž by měly být uvedeny základní údaje o zákonných zástupcích a přihlašovaném dítěti. Pro více dětí je třeba na každé dítě samostatný zápisní lístek.

b) Odhlášení žáka ze ŠD může být žák odhlášen pouze písemně, a to na žádost zákonných zástupců.

c) Podmínky pro přihlašování a odhlásování dětí jsou upřesněny ve Vnitřním řádu ŠD

d) Žáka, který vážným způsobem porušuje Vnitřní řád ŠD, či ohrožuje zdraví své nebo ostatních spolužáků, může ředitel vyloučit.

Toto rozhodnutí musí projednat se zákonnými zástupci (vyhotovit o něm zápis) a písemně jim to sdělit.

C – Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, cizinců

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni žáci se zdravotním postižením (tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním, autismem, vadami řeči, souběžným postižením více vadami a vývojovými poruchami učení nebo chování), žáci se zdravotním znevýhodněním (zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním a lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování), žáci se sociálním znevýhodněním (rodinné prostředí ohrožené sociálně-patologickými jevy apod.) a cizinci.

Pro úspěšné vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami zabezpečíme v rámci možností ŠD tyto podmínky:

- a) uplatňujeme princip individualizace – individuální přístup, respektování potřeb žáka a zároveň je mu věnována průběžná zvláštní pozornost
- b) vytváříme vhodné pracovní prostředí pro tyto žáky – příprava na vyučování atd.
- c) spolupracujeme s rodiči, odborníky, učiteli a asistenty pedagoga, zohledňujeme druh, stupeň a míru postižení či znevýhodnění pro činnosti a aktivity pořádané družinou.

D – Formy vzdělávání

Činnost ŠD se uskutečňuje těmito formami:

- a) Poskytujeme pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost.
- b) Poskytujeme příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a volnočasovou činnost.

E – Délka a časový plán vzdělávání

ŠVP se stanovuje na určité časové období a zpravidla není ročním plánem, ale má širší záběr. Doba na kterou se ŠVP sestavuje není pro školská zařízení závazně stanovena. ŠVP školní družiny může být sestaven na například na dobu jednoho školního roku nebo na dobu vzdělávacího cyklu – pro družinu pro žáky I. stupně základní školy. Cyklus časového plánu školní družiny ZŠ Slovanské náměstí 2, Brno, je stanoven na 4 roky (I. - IV. ročník).

F – Formy vzdělávání

- a) příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost – slavnosti, vystoupení, návštěvy divadelních představení, sportovní dny. Základem účastníků jsou žáci přihlášení do školní družiny.
- b) pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost – každodenní činnosti žáků přihlášených k pravidelné denní docházce."

- c) Individuální práce, zejména vytváření podmínek pro rozvoj nadání žáků. Individuální práce zejména s talentovanými jedinci. V rámci ŠD řešení tematických úkolů, kvízů a vědomostních her.
- d) Využití otevřené **nabídky spontánních činností**. V družině je doba vyhrazená pro spontánní aktivity zpravidla zahrnuta do denního režimu (např. hry ranní družiny, odpolední klidové činnosti a činnosti při pobytu venku). Spontánní činnosti jsou určeny především pro žáky přihlášené k pravidelné denní docházce.

G – Popis ekonomických podmínek

- a) výše úplaty za jednotlivé formy zájmového vzdělávání
- b) pravidla pro stanovení snížení úplaty pro některé účastníky v souladu s vyhláškou o zájmovém vzdělávání

H – Přehled zájmových kroužků

Zájmové kroužky, které jsou organizovány školní družinou, jsou každoročně otevírány dle aktuálního zájmu účastníků a omezené kapacity daných kroužků u jednotlivých vychovatelů.

II. Cíle vzdělávání

A – Základní vzdělávání k naplnění těchto cílů:

1. umožňujeme žákům osvojit si strategie učení a motivujeme je pro celoživotní učení
2. podněcujeme žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
3. vedeme žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
4. rozvíjíme u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
5. připravujeme žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
6. učíme žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědný
7. vytváříme u žáků potřebu projevovat pozitivní city u chování, jednání a v prožívání životních situací, rozvíjíme vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
8. vedeme žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učíme je žít společně s ostatními lidmi
9. pomáháme žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňujeme je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastním životě a profesní orientaci

B – Cíle ŠVP ve ŠD:

1. všestranně a harmonicky rozvíjíme osobnost člověka, rozvíjíme a podporujeme kamarádské vztahy mezi dětmi
2. posilujeme prosociální vztahy a chování ve vztahu k druhým
3. vychováváme k smysluplnému využívání volného času
4. napomáháme k získání všeobecného přehledu v návaznosti na učivo I. stupně ZŠ (rozvíjíme schopnost přemýšlení, rozhodování a spolupráce, posilujeme u dětí zdravé sebevědomí a sebedůvěru)
5. utváříme vědomí národní a státní příslušnosti respektovat jiné etnické, kulturní a náboženské skupiny
6. uplatňujeme princip rovnosti žen a mužů
7. uplatňujeme zásady demokracie – Úmluva o právech dítěte (každý má svá práva, ale i povinnosti)
8. učíme děti vnímat a chápat okolní svět, motivovat k aktivnímu poznávání a objevování.

9. využíváme získaných znalostí o životním prostředí a podílíme se na jeho ochraně
10. podporujeme a zlepšujeme tělesný rozvoj a zdraví, vedeme děti ke zdravému životnímu stylu
11. dodržujeme pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví
12. rozvíjíme spolupráci s rodiči
13. zlepšujeme materiálně technické vybavení ŠD

C – Konkrétní cíle vzdělávání

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnou spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti.

Integrované vzdělávací cíle ŠVP ŠD:

V průběhu několikaleté docházky do ŠD se snažíme posilovat klíčové kompetence (jedná se o dlouhodobý proces). Klíčové kompetence prolínají všechny činnosti zájmového vzdělávání!

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové kompetence považovány:

1. Kompetence k učení
2. Kompetence k řešení problémů
3. Kompetence komunikativní
4. Kompetence sociální a personální
5. Kompetence občanské
6. Kompetence k trávení volného času
7. Digitální kompetence

1. Kompetence k učení:

Žák se učí s chutí, práci dokončí, klade si otázky a hledá na ně odpověď, získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje je v praktickém životě a při dalším učení. Proto v přípravě na vyučování klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, s dětskou knihou a časopisy a na vyhledávání informací. Individuálním přístupem v žácích upevňujeme a prohlubujeme znalosti a zvyšujeme šanci prožít úspěch z dosažených vědomostí. V žácích podněcujeme jejich tvořivost, umožňujeme dětem v zájmových činnostech a výchovách realizovat své nápady.

2. Kompetence k řešení problémů:

Žák si všímá dění kolem sebe, snaží se řešit situace, při jejich řešení užívá logické, matematické, empirické postupy. Chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli. Uvědomuje si, že za své řešení nese odpovědnost, své řešení umí obhájit. Započaté činnosti dokončuje. Proto žáky

formou her motivujeme, aby prostřednictvím problémových úloh z praktického života hledali různá řešení. Aby se dle svých schopností a dovedností účastnili soutěže. Vedeme je k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci i hodnocení. Zájmovými činnostmi je vedeme k vyhledávání informací ze všech dostupných zdrojů – ústních, tištěných, mediálních, včetně internetu.

3. Kompetence komunikativní:

Žák ovládá řeč, vyjadřuje sdělením, myšlenky, otázky a odpovědi vhodně formulovanými větami. Má širokou slovní zásobu, komunikuje bez ostychu s vrstevníky a dospělými. Zapojuje se do diskuse, komunikuje kultivovaně. Umí své pocity vyjádřit mimoslovně (gesta, mimika), umí naslouchat druhým. Rozumí různým typům textů a záznamům přiměřeným jeho věku. Rozumí obrazovým materiálům taktéž přiměřeným věku dítěte. Využívá informační a komunikační prostředky pro komunikaci (mobilní telefony, PC) s okolním světem. Proto formou her a zájmových činností navozujeme situace, při kterých žáci argumentují a obhajují svoje názory, při kterých se snaží poslouchat názory jiných. Žáky podněcujeme ke komunikaci se spolužáky, s dětmi z ostatních oddělení. Žák je zapojován do komunikace po celou dobu pobytu ve ŠD.

4. Kompetence sociální a personální:

Žák samostatně rozhoduje o svých činnostech. Uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky. Projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu. Spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřít, přijmout kompromis, respektuje jiné děti, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi. V případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá. Proto v činnostech i při hrách zapojujeme žáky do skupinové práce, umožňujeme mu vystřídat a prožít různé role ve skupině. Žáky vedeme k odmítavému postoji ke všemu „zlému“, k tomu, co narušuje dobré vztahy ve skupině, ale i mezi odděleními.

5. Kompetence občanské:

Žák se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů. Odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem. Uvědomuje si práva svá i druhých. Respektuje a chrání tradice. Chová se odpovědně s ohledem na zdraví a bezpečné prostředí (přírodní i společenské). Chápe základní ekologické souvislosti. Realizuje společně aktivity k „trvale udržitelnému rozvoji Země“ (sběr papíru, třídění odpadu, šetření elektřinou). Dbá na své osobní zdraví. Proto vedeme žáky k dodržování pravidel chování vyplývajících z Vnitřního řádu ŠD. Při environmentální výchově klademe důraz na prožitek, praxi (vztah k přírodě, životnímu prostředí, ekologické výchově, třídění odpadu atd.) a samostatné uvažování.

6. Kompetence k trávení volného času:

Žák se orientuje v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat ze zájmové činnosti dle vlastních dispozic. Rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech. Dokáže odmítnout nevhodnou nabídku k trávení volného času. Používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení. Proto máme ve ŠD pestrou nabídku zájmových kroužků, kde žáci tráví volný čas smysluplnou činností. Dále nabízíme plán akcí na celý rok, z kterého si žáci mohou vybrat dle zájmu. Formou didaktických her žáky seznamujeme s různými pracovními obory, které bude moci využít v budoucnu například při volbě svého povolání.

7. Digitální kompetence

Rozvíjení **digitálních kompetencí** ve školní družině probíhá hravou a přirozenou formou. Děti se učí bezpečně ovládat technologie, pracovat s informacemi i s umělou inteligencí, a to vše vyváženě s pobytem venku a manuálními činnostmi.

Rozvoj digitálních kompetencí v praxi

- a) **Vzdělávací aplikace a kvízy:** Využívání herních platforem (např. Kahoot, Wordwall, Seterra, Umíme to aj.) nebo výukových portálů typu Děčko.
- b) **Mediální výchova a bezpečnost:** Nácvik toho, jak bezpečně vyhledávat informace, rozpoznat rizika na internetu a chránit své soukromí.
- c) **Tvorba digitálního obsahu:** Jednoduchá úprava fotografií, tvorba digitálního plakátu nebo práce se zvukovými nahrávkami.

III. Obsah vzdělávání

ŠD organizuje pravidelnou činnost oddělení a spolupořádá příležitostné akce. Žákům docházejícím do ŠD je rovněž poskytován čas na odpočinek a možnost věnovat se přípravě na vyučování.

1. Pravidelná činnost:

je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru. Zahrnuje také činnost zájmových útvarů (týká se všech aktivit školní družiny, a volnočasových aktivit – kroužků) při ZŠ, do nichž zapsaní žáci mohou docházet.

2. Příležitostné akce:

celo družinové akce (např.: besídky, slavnosti k různým příležitostem, sportovní olympiády, závody v rámci dne dětí, polodenní výlety, kulturní akce)

3. Odpočinkové činnosti:

klidové činnosti (např. poslechové činnosti, klid po obědě, individuální hry atd.), ale i aktivní odpočinek (rekreační činnosti). Kompenzují jednostrannou zátěž během školního vyučování – např. závodivé hry venku nebo v tělocvičně, organizované zájmové činnosti, tělovýchovné aktivity, hry, soutěže ...

4. Příprava na vyučování:

zahrnuje didaktické hry, tematické vycházky do okolí a přírody a jiné činnosti. Jimi upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování. Po dohodě s třídními učitelkami a rodiči je žákům umožněno vypracovávat domácí úkoly. Vychovatelka, pro tyto žáky připraví odpovídající klidné prostředí, po vypracování úkol zkontroluje, ale neopravuje.

Základním prostředkem činnosti ŠD je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje jejich vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Strategii pedagogické práce je respektování požadavků pedagogiky volného času.

ŠVP ZŠ je rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí:

1. Jazyk a jazyková komunikace
2. Matematika a její aplikace
3. Informační a komunikační technologie
4. Člověk a jeho svět
5. Člověk a příroda
6. Člověk a zdraví
7. Člověk a svět práce
8. Člověk a společnost

9. Umění a kultura

Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory.

Obsah ŠVP ŠD při ZŠ navazuje na ŠVP ZŠ. Dále je strukturován dle tematického celku základního vzdělávání – **Člověk a jeho svět** (ten je určen pouze pro I. stupeň, proto se mu budeme více věnovat).

1. Místo, kde žijeme
2. Lidé kolem nás
3. Lidé a čas
4. Rozmanitost přírody
5. Člověk a jeho zdraví

ŠVP ŠD má navazovat na vzdělávání ve škole. ŠD se jako jiný školský subjekt řídí jinými prováděcími předpisy než škola. ŠD má také jiné formy práce a používá jiné prostředky, její výstupy nejsou závazně stanoveny.

Základem programu je nabídka činností k jednotlivým tematickým celkům, z nichž si mohou vychovatelky vybírat během vzdělávacího cyklu ty činnosti, které jsou aktuální, právě pro jejich oddělení.

1. Místo, kde žijeme

Náš domov

U nás doma:

- vyprávíme si o životě naší rodiny
- kreslíme a malujeme, jak trávíme s rodiči náš společný volný čas
- ptáme se, kdo co dělá v našich rodinách – kresba, malba, koláž

Náš dům:

- popisujeme byty/domy, v nichž bydlíme, a jejich zařízení
- stavíme náš dům ze stavebnicových dílů
- stavíme si ideální dům, v němž bychom chtěli v budoucnu bydlet
- zařizujeme si náš pokoj – nábytek a další vybavení vystřihujeme, sestavujeme různé varianty a celek dokreslujeme

Škola

Naše škola:

- procházíme školou a představujeme si, že je bludištěm, v kterém se orientujeme
- pátráme, co skrývají odborné pracovny a kabinety naší školy
- povídáme si s ředitelem školy na téma „ Jak se řídí škola“

- zjišťujeme, kdo všechno v naší škole pracuje (setkání s nepedagogickými zaměstnanci naší školy)

Škola – stánek vzdělání:

- čteme na pokračování, ptáme se, dáváme si hádanky, domýšlíme konce kapitol, vedeme fiktivní rozhovory s hrdiny
- představujeme si, co bychom viděli skrytou kamerou ve třídě (při vyučování, i o přestávce) – pracujeme ve skupinách nebo ve dvojicích, které dostanou čas na přípravu, potom scénky předvádíme ostatním

Cesta do školy:

- povídáme si o cestě do školy a domů, ptáme se na bezpečnost cesty každého z nás do školy
- zajímáme se o dopravní značky v našem okolí – procházíme ulicemi, určujeme značky a jejich význam (o čem nás informují, co nám nařizují, co nám dovolují, zakazují ...)
- při vycházce sledujeme dodržování pravidel silničního provozu a uvědomujeme si příčiny dopravních nehod
- soutěžíme ve znalosti dopravních značek a předpisů
- vyrábíme si dopravní značky
- orientujeme se v mapě, hledáme v internetové fotomapě (najdeme náš dům, školu, cestu do školy, spojení vlakem, autobusem atd.)

Naše město

Město, v němž žijeme:

- na vycházkách hledáme zajímavosti našeho města (budovy, památky, stromy, sochy, pomníky, vodní toky, nápisy na sídlech institucí, dominanty)
- kreslíme a malujeme místa, kde je nám dobře, kam rádi chodíme (přírodní zákoutí, hřiště památky atd.)
- společně výtvarně zobrazujeme naše město – někdo maluje domy, jiný stromy, další sochy... vše potom vystříháme a sestavíme kolektivní výtvarné dílo
- vymýšlíme, jak by mohlo vypadat ideální město – kolektivní skládanka z obrázků nebo ze stavebnic
- stavíme naše město z kostek
- hrajeme si na průvodce naším městem, popisujeme a ukazujeme, kudy se hosté dostanou k městskému úřadu, poště, k nejbližšímu zdravotnickému zařízení nebo ke knihovně, kudy se jde do restaurací, obchodů...

Návštěvníci:

- seznamujeme se s prací městského úřadu – exkurze a beseda se zaměstnanci
- besedujeme se zastupitelem nebo starostou obce o znaku obce, o její správě, o činnosti zastupitelů
- seznamujeme se s posláním – pošty, knihovny, domova důchodců, místa postupně navštěvujeme

- povídáme si o institucích v našem městě, namalujeme, co jsme viděli a zažili, výtvarné práce vystavíme v prostorách ŠD
- hrajeme si na návštěvníky našeho města, kteří se ptají, kde u nás najdou různé zajímavosti (druhá skupina pro ně připravuje program)

Jak žijeme:

- na vycházkách si povídáme o tom, kde v našem městě pracují a co dělají dělníci, prodavači, zemědělci, lékaři, zdravotní sestry, řidiči, úředníci...
- kreslíme, čím bychom chtěli být
- hledáme zdůvodněními, proč jsme si vybrali nakreslené povolání důvody zapisujeme a porovnáváme je
- zjišťujeme, co musíme umět pro výkon vybrané profese

Naši pomocníci:

- besedujeme na téma „Ten dělá to a ten zas tohle“, zajímáme se o služby v místě bydliště (kadeřnictví, restaurace...)
- nakupujeme a prodáváme – hra na prodavače a kupující

Ztráty a nálezy:

- představujeme si, jak bychom se zachovali, kdybychom se ztratili – přehráváme scénky
- zamýšlíme se, co bychom učinili, abychom našli malého kamaráda, který se ztratil
- předcházíme nepříjemné situaci, že bychom zabloudili nebo se ztratili – na vycházce hledáme orientační body a jdeme podle nich
- hrajeme si na Ztráty a nálezy (našli/ztratili jsme doklady, peněženku, klíče)...

Ochránci pořádku:

- besedujeme o práci příslušníků policie a o porušování zákona (alkohol, drogy, krádeže ...), ptáme se, jak takovému trestnému jednání předcházet
- navrhujeme propagační plakát s tématem NE alkoholu a drogám
- besedujeme s příslušníkem policie o jeho práci, předem si písemně připravíme otázky Na poště: – posíláme dopisy, hrajeme si na doručovatele, při exkurzi zjišťujeme, co všechno musí umět zaměstnanec pošty
- hledáme dům podle adresy (jak ji hledá adresát, jak se číslují domy...), na budovách hledáme popisná a orientační čísla – navrhujeme známky s místními motivy (na pohled, na doporučený dopis...)

Cesta do knihovny – cesta za dobrodružstvím:

- jdeme navštívit knihovnu
- ptáme se knihovnice, které knížky si žáci nejraději půjčují (knihovnice nám vysvětluje rozdíly mezi žánry, které si žáci oblíbili)
- besedujeme o naší nejoblíbenější knize, povídáme si o ilustracích, které ji doplňují, přineseme ji ukázat ostatním dětem
- diskutujeme o hrdinech, o nichž rádi čteme, seznamujeme ostatní s naší domácí knihovničkou

- čteme pověsti a příběhy z našeho regionu
- z různých materiálů tvoříme postavičky z pohádek, které jsme si oblíbili
- vyrábíme obal na knihu, obalujeme ji, tvoříme záložku do knihy
- vymýšlíme krátké příběhy s ilustracemi – vyrábíme knihu

Jsmе básníky, zpěváky, novináři:

- hledáme básničky, písničky o našem městě, kraji, soutěžíme ve znalostech i ve zpěvu
- společně skládáme básničku nebo písničku o našem městě
- zpracujeme událost ze života družiny jako senzační zprávu
- připravujeme „televizní soutěž“ ve znalostech o našem městě (historie, současnost, přírodovědné zajímavosti...)

Objevitelé:

- na vycházce hledáme zajímavá místa, historické budovy..., potom je malujeme
- provedeme mladší kamarády městem a připravíme si krátký výklad o zajímavých místech, naplánujeme společný víkendový výlet (včetně občerstvení, kontroly příruční lékárničky ...)

Za humny

Výlety do blízkého i vzdáleného světa:

- kreslíme plánek nejbližšího okolí
- na plánu společně hledáme známá místa a označujeme je symboly, které je budou dobře charakterizovat
- vybíráme si blízké místo, na které dojdeme podle našeho plánu, hledáme nejkratší (nejvýhodnější) cestu
- stavíme krajinu z písku, kamínků, větviček apod. (hrad a okolí, hory, město s dálnicí, vesnici a pole...)

Cestou necestou:

- seznamujeme se s mapovými značkami, učíme se je poznávat
- soutěžíme ve vyhledávání značek na libovolných mapách a kreslíme je
- učíme se určovat světové strany, používáme k tomu různé postupy

Jsem Čech, vím, kde žiji:

- cestujeme prstem po mapě „navštěvujeme“ známá místa, kde někteří z nás již byli a vyprávíme si o jejich zvlátnostech
- odpovídáme v anketě – kde a kdy bych chtěl žít a proč, kam bych se chtěl podívat
- sestavujeme mapu České republiky z různých materiálů
- soutěžíme, kdo zná více slov od určitých písmen (jméno města, hradu, rostliny, zvířete...), zajímáme se o vlajky států, které si zapíšeme podle abecedy a kreslíme je.

Tradice našeho města

Jak bylo dříve – naše historie:

- čteme si pověsti našeho regionu, besedujeme o historii města

- hledáme místa, kde k událostem podle pověstí došlo
- ilustrujeme přečtené pohádky nebo pověsti
- dramatizujeme jednoduché pověsti
- kreslíme znak města, povídáme si o jeho historii
- porovnáváme život v minulosti a současnosti

Masopust:

- vyprávíme si, co jsou masopustní zvyky
- vyrábíme si masopustní masky
- pořádáme karneval, tančíme v maskách

Vítáme jaro:

- vyrábíme Moranu, učíme se písničky související s vynášením smrtky
- besedujeme o lidových tradicích a zvycích týkajících se jara, čteme úryvky z knížek, v nichž se o nich vypráví
- vyrábíme tradiční zvykoslovné předměty ze slámy, lýka atd.
- zpíváme písně o jaru a tančíme při hudbě

Slet čarodějnic:

- vyhlašujeme soutěž o „čarodějnici roku“, měníme se v čarodějnice
- kreslíme, případně vyrábíme čarodějnice – připravujeme diskotéku a zábavné soutěže

Tradiční místní slavnost (poutě, posvícení ...)

- vyprávíme si o našich místních slavnostech a zvycích
- připravujeme slavnostnosti u nás v družině, získáváme recepty na tradiční pečivo

2. Lidé kolem nás

Rodina

Vizitka naší rodiny:

- besedujeme o tom, co očekáváme od rodičů a co očekávají oni od nás
- představujeme povolání našich rodičů, pantomimicky je předvádíme nebo kreslíme

Do rodiny patří také dědeček a babička:

- povídáme si o našich prarodičích
- zjišťujeme, kdy mají naši prarodiče jmeniny a narozeniny – připravujeme jim přáníčka
- čteme z knížek, v nichž se vypráví o životě prarodičů, hledáme písničky s tímto tématem a zpíváme je, ptáme se, kde a jak žijí naše babičky a dědečkové
- představujeme jejich povolání, hrajeme si na řemesla a jejich zaměstnání, předvádíme je v malých scénkách

Nezapomínáme na naše sestřenice, bratrance, strýce a tety:

- povídáme si o naší širší rodině
- vzpomínáme na větší setkání našich příbuzných, vyprávíme si zážitky z tohoto rodinného srazu – jak se nazývají příbuzní naší rodiny (kdo je bratranec, sestřenice, švagr, strýc...)

Den matek:

- besedujeme o tom, co pro nás znamenají naše maminky, kreslíme, čím se doma zabývají, co pro nás dělají...
- vyrábíme maminkám dárky pro radost

Co vyprávěly peníze:

- společně tvoříme příběh o pouti stokoruny, ptáme se odkud vyšla, kam se dostala, co zažila, jak byla využita
- besedujeme o tom, co je to plýtvání (jídlem, penězi, energií), ptáme se, jak můžeme šetřit a čím vším se dá šetřit
- vyrábíme (kreslíme, vystřihujeme) si „své“ peníze s motivy oblíbených zvířat, květin...
- hrajeme si na prodávající a kupující (využíváme kouzelná slovíčka „prosím“ a „děkuji“, zkoušíme reklamovat výrobek)

Kamarádi

Kamarádi:

- sestavujeme pravidla družiny – pravidla soužití, žebříčky hodnot...
- besedujeme o našem teritoriu, hrajeme hru „Místo po mé pravici je volné, byl bych rád, kdyby tam seděl(a)....., protože“
- hrajeme si scénky na téma „Čím si kamarádi dělají radost“
- hrajeme si na malíře a malujeme portrét kamaráda
- kreslíme portréty našich vrstevníků a vysvětlujeme, proč jsou našimi kamarády
- z vystříhaných namalovaných podobizen vytváříme skupinový portrét naší družiny
- při hře zjišťujeme, jak se známe (poznáme kamaráda po hlase nebo po hmatu, máme-li zavázané oči...)
- povídáme si o rozdílu mezi slovy kamarád a spolužák
- vyprávíme ostatním o našem nejlepším kamarádovi a o dobrých vlastnostech, kterých si vážíme na lidech
- každý z nás napíše, co se mu na kamarádech líbí (papír přehneme formou harmoniky a podáme dál), nakonec vše přečteme
- učíme se na výkonech a chování každého spolužáka najít něco pěkného, za co ho pochválíme (na každém spolužákovi něco oceníme, něčím je zajímavý)

Učíme se toleranci a pořádku:

- kriticky hodnotíme prostory školní družiny a společně se domluvíme, čím můžeme vylepšit její vzhled

- hrajeme si na malého pomocníka – hledáme, kde mohou žáci našeho věku pomáhat, besedujeme o tom, proč máme/nemáme kladný vztah ke spolužákům, dospělým, ke společenským hodnotám ...
- přemýšlíme o vandalismu, opravujeme poškozené hry, uklízíme si školní tašky, věnujeme se sebeobslužné práci

Nejsme všichni stejní:

- uvědomujeme si, v čem a jak jsou znevýhodněni někteří lidé (psychicky, tělesně)
- zkoušíme se dorozumět jen odezíráním, abychom se vcítili do situace neslyšících lidí
- představujeme si pocity nevidomého člověka (máme zavázané oči a ostatní nás navigují, kudy máme jít, se zavřenýma očima hádáme, odkud se ozývá zvuk)
- ve dvojicích zkoušíme role nevidomého a jeho průvodce
- zkoušíme malovat ústy, jako to musí dělat někteří postižení lidé
- cvičíme hmat (poslepu určujeme předměty, které jsme předtím vložili do krabice)
- orientujeme se v prostoru – zkoušíme na hřišti poslepu dojít k cíli

Všude žijí lidé:

- čteme si pohádky z různých světadílů, ilustrujeme pohádkové příběhy z dalekých krajů
- povídáme si o národních jídlech typických pro určité země, určujeme, odkud k nám asi bylo dovezeno exotické ovoce, ochutnáváme některé druhy tohoto ovoce
- naučíme se hru dětí z jiných kontinentů
- vyrábíme pohádkové masky, improvizované černošské bubínky, indiánská hrkadla a vše potom využijeme při karnevalu s motivy cizokrajných pohádek
- participujeme na dlouhodobém školním projektu „Adopce na dálku“

Svátky a oslavy

Každý den má někdo svátek:

- seznamuje se se jmény v kalendáři a zapíšeme si všechny spolužáky, kteří budou mít v tomto školním roce svátek, abychom jim mohli blahopřát
- vyrábíme přání pro oslavence, připravujeme pohoštění na oslavu
- přemýšlíme, jak bychom jim nejlépe poblahopřáli při různých příležitostech, ukazujeme si písemná blahopřání, která jsem sami dostali
- vyzdobíme hernu, v níž se bude konat setkání s oslavencem

Náš karneval:

- tvoříme pozvánky, plakáty pro spolužáky, pedagogy, rodiče
- vyrábíme masky a doplňky k nim
- učíme se tanečky na karnevalovou slavnost
- bavíme se na karnevalu
- po karnevalu vystavujeme masky, které měly největší úspěch
- kreslíme to, co se nám na karnevalu líbilo

Čas adventní:

- vyrábíme Mikuláše, čerty, anděly
- vnímáme začínající atmosféru Vánoc, čteme si v knížkách o Vánocích, vyprávíme si o smyslu adventní doby
- společně vyrábíme adventní věnec, každý týden posedíme u zapálené svíčky, vyprávíme si naše rodinné vánoční příběhy (100 procentně dodržujeme bezpečnostní pravidla při manipulaci s ohněm!)
- připravujeme si dárky na besídku, scénky na vystoupení, vyzdobíme si třídu

Kouzelný čas Vánoc:

- vyprávíme si o vánočních zvycích, které se zachovaly dodnes, zvláště o těch, které dodržujeme v naší rodině
- učíme se koledy a nacvičujeme pásmo k vystoupení
- na vycházkách pozorujeme výzdobu města, domů a obchodů
- vyrábíme vánoční ozdoby z různých materiálů
- zdobíme perníčky, vyrábíme figurky z vizovického těsta
- vytváříme betlém
- zdobíme třídu vánočními motivy, společně zdobíme vánoční stromeček
- učíme se ozdobně balit dárky
- vyrábíme přáníčka k Vánocům a jmenovky k dárkům
- zkoušíme vánočky zvyky – dbáme na bezpečnost
- zpíváme koledy u stromečku
- uspořádáme vánoční besídku, obdarováváme se dárečky

Velikonoce:

- čteme si o národních a místních zvycích spojených s jarem
- malujeme a zdobíme kraslice (vosk, batika, nalepování atd.)
- zdobíme třídu a okna symboly Velikonoc (kreslíme, vystřihujeme)
- učíme se velikonoční koledy
- uspořádáme „družinovou pomlázku“

Den učitelů a ostatních pedagogů:

- pátráme ve školních, domácích knihovnách, na internetu, kdo to byl J. A. Komenský (četba zajímavostí o jeho životě)
- připravujeme pásmo básniček a písniček pro naše učitele (družinová besídka)
- vyrábíme drobné dárečky pro učitele a ostatní pracovníky školy – vše ke Dni učitelů

Náš den „D“:

- povídáme si o významu Dne dětí, plánujeme, jak ho oslavíme (zábavné odpoledne, diskotéka, sportovní klání...)
- připravujeme vystoupení na oslavu Dne dětí

- soutěžíme a závodíme
- tančíme na diskotéce
- obstaráme občerstvení

3. Lidé a čas

Náš denní režim

Co vše stihneme během dne:

- vyprávíme si o zásadách pravidelného denního režimu, učíme se rozlišovat povinnosti a zábavu – kreslíme, co nás nejvíce baví, co nás baví méně, čemu věnujeme nejvíce času, co musíme dělat každodenně, nad kresbami debatujeme
- při hře vyrábíme jednotlivé činnosti denního režimu, přiřazujeme k nim vhodnou denní dobu a odhadujeme, jak dlouho se jim většinou věnujeme
- besedujeme o čase, který lidé promarní, uvádíme příklady, kdy čas využíváme špatně
- představujeme si, co by se stalo, kdyby přestal fungovat čas (řád) – jak by jezdily vlaky, jak by vysílala TV, jak by se učilo ve škole bez rozvrhu hodin, vymýšlíme modelové situace
- společně připravujeme týdenní plány činnosti naší školní družiny
- plánujeme náš odpočinek po příchodu ze školy, formou kvízu zjišťujeme, čemu říkáme aktivní odpočinek

Jak jsme prožili včerejší den:

- besedujeme o možnostech správného využívání času, inspirujeme se u jiných lidí
- vyprávujeme si drobné příběhy, v nichž se střídají příjemné i nepříjemné události
- plánujeme správný režim jednoho běžného dne, týdne (soutěž v družstvech)
- besedujeme na téma „Jak jsem trávil víkend“, malujeme, co jsme zažili a navrhujeme program pro další víkendy
- kolektivně vytváříme leporelo našich činností ve školní družině

Náš kalendář:

- tvoříme roční kalendář důležitých akcí družiny
- připravujeme společné náměty pro vycházky v jednotlivých ročních obdobích
- opakovaně si připomínáme, co se nám líbilo v přírodě, kreslíme obrázky s těmito motivy

Kdy se nejlépe připravíme do školy:

- seznamujeme se s křivkou výkonnosti člověka v průběhu dne a podle ní navrhujeme postup při přípravě na vyučování
- využíváme didaktické hry, při nichž si cvičíme paměť, pozornost, postřeh, soustředěnost a tvořivé myšlení
- využíváme počítač pro získávání mnoha informací, pracujeme s didaktickými hrami
- vzájemně si sdělujeme, které vyučovací předměty máme nejraději, besedujeme nad důvody této obliby

Měření času:

- ukazujeme si měřidla času, půjčujeme si knihy o měření času v historii lidstva
- kreslíme, malujeme různá měřidla času
- besedujeme nad rozdíly různých časových pásem
- na vycházce pozorujeme věžní hodiny
- vyrábíme si z papíru vlastní papírové hodiny s pohyblivými ručičkami, využíváme je pro určování a odhadování času

Dochvilnost je výsadou králů:

- vyprávíme si příhody, v nichž měl význam čas
- diskutujeme na téma „Co znamená přijít pozdě/včas“, vážíme si svého volného času i času druhých, hledáme, co nás o čas okrádá a čím zdržujeme sebe, rodiče, kamarády, sousedy
- besedujeme o nebezpečí spěchu, který často přinese zbytečná zranění
- v jízdním řádu vyhledáváme spojení, uvědomujeme si význam dochvilnosti a přesnosti
- připravujeme výstavku fotografií a obrázků na téma „My a čas“, na nichž čas hraje důležitou roli

Co jsme dělali v našem volném čase:

- ohlížíme se za prázdninami, shromáždíme pohlednice a obrázky z míst, která jsme navštívili, a povídáme si o nich, z pohlednic tvoříme prázdninový vláček
- tvoříme víkendový zápisník, zaznamenáváme si, co jsme prožili v sobotu a v neděli, kde jsme byli apod., zápisy doplňujeme nalepenými vstupenkami, prospekty a obrázky
- před prázdninami si připravíme plán všech aktivit, kterým se chceme v létě věnovat, popisujeme je a malujeme, sestavujeme kalendář, po prázdninách porovnáváme naše plány s tím, co jsme skutečně dělali a prožili

4. Rozmanitost přírody

Příroda kolem nás

Jak se mění „náš“ strom:

- na vycházce pozorujeme přírodu, vybereme si k pozorování např. různé stromy a v knížkách a encyklopediích hledáme významné údaje o jejich růstu, pěstování, plodech atd.
- kreslíme určitý strom (květiny, krajinu) v jednotlivých ročních obdobích
- pomocí obrázků porovnáváme, jak se v jednotlivých ročních obdobích příroda mění
- využíváme listy a plody vybraného stromu pro koláže

Stavíme z přírodnin:

- při vycházce do přírody si upevňujeme pravidla chování v přírodě, sbíráme plody, přírodniny
- stavíme objekty (nejen domečky ze shromážděných přírodnin)

- vyrábíme z nich lesní strašidlo, skřítko... dáme postavám jména, vytváříme jim příběhy, povídáme si, jaké příběhy postavy zažily, pak je hrajeme
- otisky listů – využíváme různé techniky pro výtvarné činnosti

Město v lese:

- učíme se poznávat hmyz
- čteme knihu Ferda Mravenec a kreslíme mravence i jiné brouky
- na vycházkách pozorujeme mraveniště a brouky, učíme se je poznávat a pojmenovávat
- učíme se chránit mraveniště
- stavíme sami mraveniště z jehličí, stavby porovnáváme

S hlavou v oblacích:

- při vycházkách pozorujeme život na stromech
- učíme se poznávat ptáky podle vzhledu a zpěvu
- kreslíme, modelujeme ptačí hnízdo s mláďaty
- besedujeme nad obrázky ptáků, využíváme videozáznamy a populárně naučnou literaturu
- krmíme ptáčky v zimě, víme, co jim chutná/škodí
- v zimě pozorujeme stopy ptáků ve sněhu
- sledujeme, kdy k nám přilétají různé druhy tažných ptáků, zjišťujeme, kdy a kam odlétají

Naše květiny:

- povídáme si o různých druzích květin a o jejich podmínkách k životu

Jak se budí semínko:

- pozorujeme klíčení semínek
- kreslíme na proužky papíru „film“ na téma „Jak rostou naše sazeničky“
- čteme ukázkou z příběhu Jak Křemílek a Vochomůrka zasadili semínko, vymyslíme si sami zaklínadlo, kterým se semínko zrodí a vzklíčí

Záhady pod kameny:

- z časopisů a jiných ilustrací si vytvoříme pexesa s obrázky živočichů, rostlin, brouků
- hrajeme (pexesa, kvarteta) s náměty živočichů a rostlin
- při vycházce sledujeme život pod zvednutými kameny
- sbíráme zajímavé kameny
- malujeme na oblázky, které jsme si z venku donesli
- navrhujeme a zhotovujeme různé druhy šperků (z kamínků a jiných přírodnin)

Za dobrodružstvím přírody:

- soutěžíme v poznávání zvířat podle siluet
- ve skupinách doplňujeme názvy k siluetám vymyšlených zvířat
- soutěžíme ve vymýšlení názvů rostlin nebo zvířat začínajících určitými písmeny abecedy
- napodobujeme hlasy zvířat (jedni hlasy předvádějí, druzí hádají – pak se role vymění)
- určujeme rostliny podle výrazné vůně a hmatu (česnek, křen, mateřídouška...)
- soutěžíme ve skládání rozstříhaných obrázků zvířat, rostlin
- na vycházce do přírody poznáváme plody stromů podle hmatu, zkoušíme, jak skáče, žáka, jak se plazí had...

Práva zvířat:

- besedujeme o právech každého živočicha na život, vyprávíme si o útulcích pro zvířata, případně je navštívíme
- v rámci Dne proti hluku jdeme na vycházku do lesa a hrajeme např. hru Bzučím tiše!
- Zajímáme se o planetu Zemi a o chráněné živočichy
- v dubnu – Měsíci ptactva přemýšlíme o tom, co znamenají ptáci v našem životě a jak se o ně starat, v knížkách hledáme informace o právě přilétajících druzích
- při vycházce do lesa nasloucháme zvukům přírody, určujeme původce zvuků, tříbíme své smysly, pátráme po lesních produktech, které nás živí

Můj miláček – můj kamarád – zvířátko:

- vyprávíme si o domácích zvířatech a na základě vlastních zkušeností si vysvětlujeme, jakou péči vyžadují (přinášejí radosti i starosti)
- do třídy můžeme přinést některé domácí zvíře (kočku, morče, osmáka...), seznámíme se s ním a povyprávíme o něm
- kreslíme domácí mazlíčky a práce vystavíme
- získáváme informace z knih o životě zvířat v ZOO, ZOO navštívíme
- na vycházkách do přírody poznáváme, kteří živočichové žijí volně v našem okolí
- kreslíme, modelujeme své oblíbené zvíře, hovoříme o něm

Roční období

Příroda a my:

- besedujeme o ročních obdobích – sledujeme změny v přírodě, život zvířat, vztahy mezi nimi
- čteme si o přírodě a jejich proměnách
- učíme se písničky a básničky s přírodní tematikou
- v hudebních chvílkách zpíváme známé písničky o zvířatech a rostlinách, počasí apod., pokoušíme se o jejich jednoduchý pohybový doprovod
- dramatizujeme jednoduché pohádky se zvířecími hrdiny

- na vycházkách pozorujeme změny v přírodě a malujeme je
- na vycházkách pozorujeme a poznáváme živočichy, rostliny z obrázků, vědomosti procvičujeme při didaktických hrách

Podzim:

- soutěžíme v poznávání ovoce a zeleniny, podle hmatu, chutě, vůně
- vyrábíme draky
- v zahradách pozorujeme sklizeň ovoce a zeleniny, podzimní práce, besedujeme na téma „Jak uchovávat ovoce a zeleninu déle čerstvé“

Zima:

- pomáháme zvířátkům a ptákům přežít zimu, besedujeme s hajným
- pro zvířátka zdobíme v lese vánoční strom (jablíčka, mrkev, žaludy, kaštiny)
- pozorujeme prodej kaprů
- při vycházce sledujeme proměny přírody v zimě

Jaro:

- na vycházce pozorujeme jarní práce na poli a na zahradě
- kreslíme a malujeme první jarní květiny
- kreslíme mláďata domácích zvířat
- sbíráme léčivé byliny
- organizujeme kuličkování
- zkusíme plést pomlázky, vyrobit píšťalky z mladého vrbového proutí

Týden, měsíc, rok:

- z barevných kartonů vyrábíme každý svůj týdenní kalendář a posunovacím okénkem označujeme dny v týdnu
- vyrábíme koláže charakterizující jednotlivé měsíce (roční období)
- dramatizujeme pohádku O dvanácti měsíčkách – připravíme si masky pro jednotlivé měsíce

Počasí

Pranostika na každý den:

- v literatuře vyhledáváme pranostiky, čteme je a uvažujeme o jejich smyslu
- tvoříme meteorologický kalendář přírody, do kterého každý den pomocí značek zaznamenáváme počasí (teplotu, srážky, vítr, oblačnost)
- porovnáváme pranostiky z kalendářů k jednotlivým dnům s aktuálním vývojem počasí

Hra na rosníčky:

- čteme předpovědi počasí z periodik
- každodenně sledujeme předpověď počasí v TV a pak porovnáváme, jak bylo u nás

Voda

Vodní hrátky:

- besedujeme o vodě, jejich skupenstvích a o významu vody (s využitím obrázkového materiálu z dětských encyklopedií) – podle své fantazie a na základě vlastních poznatků kreslíme koloběh vody v přírodě – využíváme koláže – provádíme jednoduché pokusy (odpařování vody, srážení par, vlastnosti mrznoucí vody ...)

Chráníme si své životní prostředí

Den Země:

- sbíráme náměty, co a jak by se dalo zlepšit v našem životním prostředí – výsledky ankety zpracujeme a zveřejníme (ptáme se kamarádů, rodičů, sourozenců, sousedů ...)
- vytvoříme plakát ke Dni Země (popř. využijeme výsledků ankety)
- při vycházkách do okolí školy a bydliště pozorujeme čistotu a úpravu okolí, působení výfukových plynů na stromy ...
- pomáháme při úklidu svého bydliště, okolí družiny a školy
- besedujeme s ekologem o tom, jak můžeme pomoci živé i neživé přírodě
- celý rok třídíme odpad do kontejnerů (celoškolní projekt)

Co do přírody nepatří:

- besedujeme o tom, jak člověk škodí, nebo prospívá lesu
- odpovídáme v kvízu na téma „Co do lesa nepatří“
- při vycházce do přírody si všímáme všeho, čím ji poškozujeme (činností člověka)

Chraňme naše životní prostředí:

- při vycházce k rybníku, na pole, do lesa apod. sledujeme živočichy, rostliny, neživou přírodu, navrhujeme, jak chránit přírodní prostředí v našem nejbližším okolí
- kreslíme květiny, živočichy a v atlasech zvířat a rostlin vyhledáváme nejdůležitější údaje o nich, kreslíme mapu chráněných a ohrožených živočichů a rostlin

Obrázky z cest:

- shromažďujeme pohlednice z různých zemí světa a v atlasech vyhledáváme místa, odkud nám je někdo poslal
- k daným pohlednicím dokresluje typ krajiny, zvířata, rostliny, které v takové krajině můžeme najít, obrázky doplníme krátkým textem
- vyrobíme a vystavíme si náš vlastní Obrázkový atlas světa

Kniha přírody:

- tvoříme výrobky z přírodních materiálů (lisování, tisk, listová koláž, zvířátka z přírodnin ...)
- kompletujeme knihu o Zemi, stromech, zvěři – doplňujeme texty a obrázky
- připravím výstavu o Zemi a přírodě, pomocí ilustrací a výstřižků pro naše rodiče i spolužáky Udělej si sám:
- lisujeme rostliny, které rostou na našich lukách, tvoříme z nich herbáře – jednotlivé herbáře vystavujeme pro rodiče (o třídních schůzkách, na chodbách ...)

Cesta do pravěku:

- besedujeme nad staršími a novými obrázkovými encyklopediemi o zvířatech, porovnáváme rozdíly v zastoupení zvířecích druhů
- kreslíme, malujeme, modelujeme prehistorické zvíře podle své fantazie, uděláme výstavku našich výtvorů

5. Člověk a jeho zdraví

Poznáváme své tělo

Já a my:

- z encyklopedií si vypisujeme zajímavosti o lidském těle a jeho funkcích a pak s těmito informacemi seznamujeme ostatní (formou referátů)
- na arch balicího papíru obkresluje postavy jednoho z nás a do obrysu dokresluje nejdůležitější tělesné orgány
- soutěžíme v kvízu na téma „Mé tělo a jak ho znám“ – vyhlásíme vítěze kvízu
- zjišťujeme, kolik měříme a vážíme, míry a váhy zapisujeme a sledujeme, jak se měníme

Pečujeme o své zdraví, co nám prospívá/škodí

Naše tělo – kouzla pro zdraví:

- vyprávíme si o otužování a zdravém životní stylu
- zjišťujeme, jak správně relaxovat a odpočívat (odpočinek tělesný, psychický...)
- nakreslené a vystříhané papírové panáčky a panenky oblékáme podle ročních období

Čistota půl zdraví:

- kontrolujeme běžkou denní hygienu (čistotu rukou, kapesníky ...) čistotu oděvu a jeho vhodnost
- besedujeme o osobní hygieně a jejím významu
- vymýšlíme si „popletený příběh“ o posloupnosti jednotlivých úkonů osobní hygieny
- ujasňujeme si hygienické zásady při kašli, kýchání, použití WC, stolování...., upozorňujeme se vzájemně na prohřešky proti těmto zásadám
- dodržujeme základní hygienická pravidla (mytí rukou po použití WC a před jídlem ...)

Náš zdravý jídelníček:

- sestavujeme desatero zásad zdravé výživy
- kreslíme ovoce a zeleninu
- sestavujeme zdravý týdenní jídelníček a doplňujeme ho kreslenými i vystříženými obrázky z časopisů a reklamních tiskovin
- v časopisech hledáme obrázky zdravých a méně zdravých potravin, s výsledky seznamujeme formou soutěže
- vystřihujeme obrázky různých jídel a třídíme je na zdravá a méně zdravá, případně tvoříme koláže či projekty

- soutěžíme ve smyslovém poznávání (čich, chuť, hmat) zeleniny, ovoce, koření a dalších potravin – didaktické hry
- besedujeme o přírodních i uměle připravených vitamínech
- těšíme se na ovocné odpoledne, připravujeme ovocné poháry (s pomocí rodičů nakoupíme ovoce a přichystáme ho v různých úpravách), budeme dbát také na zásady správného stolování a po svačině uklidíme kuchyňku
- připravujeme v kuchyňce rychlé a zdravé občerstvení pro návštěvu, využijeme potraviny, které máme rádi a které jsou navíc zdravé

Jídlo – všední součást dne:

- hrajeme si na rodiče a na příkladech běžných jídel připomínáme zásady správné výživy, které by děti měly dodržovat, zjišťujeme, které životně důležité látky tyto pokrmy obsahují
- tvoříme atlas jednotlivých potravin (nalepujeme obrázky, kreslíme a popisujeme)
- připravíme si svačinovou pomazánku, v kuchyňce uvaříme pudink
- při vycházce se cvičíme na drobných nákupech potravin
- mluvíme o denním stravovacím a pitném režimu
- připravujeme slavnostní stůl pro narozeninovou oslavu
- popovídáme si o různých „národních kuchyních“, půjčujeme si kuchařky s obrázky národních jídel a jednoduché pokrmy si zkusíme připravit ve školní kuchyňce

Poznáváme houby:

- poznáváme houby, které rostou v blízkém lese (pracujeme také s obrázky z atlasu hub)
- na vycházce si hrajeme na zálesáky a vaříme v kotlíku (např. pravou bramboračku)
- na vycházkách do přírody si ověřujeme své znalosti huba a zjišťujeme, jak nezeměnit jedlé za jedovaté
- modelujeme houby, vytváříme houby z různých materiálů (toaletní papír, krepový papír, ...)
- apelujeme na dodržování zásad při sběru hub!

Chci být zdravý:

- čteme si o dětských nemocech a jejich léčení, zajímáme se o zdravotní prevenci
- vyprávíme si o režimu dne při léčení doma na lůžku
- povídáme si o tom, jak pečovat o své zdraví, jak zacházet s léky (při nesprávním užíváním nám mohou uškodit), informujeme o expirační době léků
- učíme se ošetřovat jednoduché zranění, poskytovat první pomoc
- besedujeme, kdy a kde najdeme lékařskou pohotovost apod.

U lékaře:

- čteme a vyprávíme si o tom, jak předcházet úrazům, co se nám může stát při koupání, při jízdě na kole...
- vyprávíme si své zkušenosti z pobytu v nemocnici nebo u lékaře, vytváříme si správný názor na lékaře jako na pomocníka při udržování našeho zdraví
- besedujeme s lékařem, lékárníkem, zdravotní sestřičkou o jejich práci
- hrajeme si na lékaře a na pacienta, nebojíme se návštěvy ordinace

Příroda léčí:

- vyhledáváme léčivky v atlase rostlin, případně je i kreslíme a zjišťujeme jejich účinek
- sbíráme a sušíme nejznámější léčivky v našem okolí, vysvětlujeme si k čemu slouží
- z nasbíraných bylinek a šípků si vaříme čaj
- povídáme si o tom, jak se dříve léčilo (s užitím ukázek z knih)

Pečujeme o svůj vzhled:

- při každodenních tělovýchovných chvilkách procvičujeme své tělo
- soutěžíme ve znalostech základních hygienických návyků a dovednostech při péči o náš zevnějšek
- při péči o vzhled a čistotu nás zajímá, které jednoduché kosmetické přípravky můžeme doma používat
- řídíme se heslem méně znamená více (líčení, voňavky...)

Úsměv nám sluší:

- povídáme si o péči o náš chrup,
- procvičujeme si techniku řádného čištění zubů

Co nás může ohrozit:

- předvádíme, jak se máme chovat na ulici, v dopravních prostředcích apod. (abychom se vyhnuli úrazu)
- na modelových situacích zkoušíme chování při snaze neznámého člověka navázat s námi kontakt, učíme se přivolat pomoc dospělého nebo policie
- besedujeme s příslušníkem policie o trestných činech vůči dětem, ptáme se, jak požádat dospělého o pomoc pro sebe nebo pro kamaráda v mimořádných situacích
- poznáváme jedovaté a nebezpečné rostliny

Už vím jak – den bez úrazu:

- ptáme se, co nám může uškodit (neznámá zvířata, lidé...)
- na výletě si uvědomujeme možná nebezpečí a zjišťujeme, jak jim předcházet
- vyprávíme, co se nám nebezpečného přihodilo, jak jsme situaci zvládli
- učíme se telefonovat – oznámíme úraz, přivoláme pomoc, „hovoříme“ s dětským krizovým centrem, linkou důvěry (vytváříme modelové situace)
- naučíme se jejich telefonní čísla z paměti

Au! To bolí! Zachránci:

- kontrolujeme podle seznamu, co všechno má obsahovat příruční lékárnička, která se nachází ve ŠD v kabinetě
- učíme se lékárničku používat
- učíme se zásadám první pomoci
- přenášíme zraněného, poskytujeme první pomoc při zlomenině
- soutěžíme v dalších úkolech, které bychom měli zvládat při první pomoci

Chci být fit:

- besedujeme s odborníky o návykových látkách, s nimiž se můžeme setkat, odhadujeme další nebezpečí, která nás mohou ohrozit (injekční jehly, neznámé nápoje, bonbony, žvýkačky...)
- kreslíme návrhy plakátů proti kouření a užívání dalších návykových látek, vytváříme projekt

Chodíme ven

Pobyt venku:

- chodíme do přírody, na školní hřiště, na městské sportoviště...
- každý měsíc se naučíme novou hru
- pořádáme jednoduché soutěže s míčem či se švihadlem (hrajeme tzv. školku)
- po organizovaných závodivých a sportovních her relaxujeme (individuálně i ve skupinách)

Příroda – naše tělocvična:

- při vycházkách překonáváme přírodní překážky, pro naše hry využíváme přírodní prostředí
- prohlubujeme si znalosti o živé i neživé přírodě
- hrajeme hry propojující tělesnou zdatnost s rozvojem paměti a orientace v přírodě
- cvičíme uvolňovací cviky, v tělovýchovných chvílích relaxujeme při hudbě
- při pobytu venku hrajeme pohybové hry, cvičíme, zpíváme

Zimní radovánky:

- při vycházkách do zimní přírody sledujeme stopy zvířat ve sněhu
- soutěžíme, kdo nejrychleji (nejdokonaleji) postaví sněhuláka, bodujeme
- závodíme v hodů sněhovou koulí na cíl, do dálky ...
- kreslíme do sněhu, do sněhové plochy vyšlapáváme jednoduché obrázky (individuálně i skupinově)

Míčové hry:

- seznamujeme se s pravidly míčových her a cvičíme se v jejich dodržování
- nacvičujeme vybíjenou i kopanou na hřišti i v tělocvičně
- trénujeme přihrávky, dribling, házíme na koš ...

- jednotlivá oddělení soutěží v míčové miniolympiádě
- hrajeme si na rozhodčí, pracujeme se stopkami, s pásmem
- víme co je to „fair play“, snažíme se být objektivní
- kreslíme sportovce, tiskneme diplomy, kreslíme plakáty se sportovní tematikou
- připravujeme se na školní a meziškolní turnaje (bude-li, pak na olympiádu)
- výsledky soutěží seznámíme rodiče či veřejnost prostřednictvím vývěsek, novin, vitrín, nástěnek ...

IV. Hodnocení a autoevaluace ŠD

A – Hodnocení žáků

Hodnocení provádíme jak v průběhu činností, tak i po skončení tematického celku. Podle získaných výsledků můžeme dál tematické okruhy upravovat, obměňovat, obohacovat o nové náměty, hledat nové prostředky činnosti. Průběžné hodnocení směřujeme k jednotlivým žákům a závěrečné bereme z pohledu celého oddělení (například na konci týdne). V družině jsou aplikovány různé formy hodnocení, ale aktuálního stavu a potřeby.

Hodnocení kolektivem: Hodnocení jednotlivce ze strany kolektivu – je část první, ve které si hodnocený vyslechne vyjádření kolektivu, jeho souhlas či nesouhlas se sebehodnocením (předcházelo-li) a doplnění dalších postřehů, připomínek, kladných i záporných. Má materiál k svému sebehodnocení a další rozvoj. Je to komplexní, systematický a pravidelný proces posuzování chování, plnění povinností, aktivity a to nejen ve školní družině, ale i při vyučování, o přestávkách, při stolování, hrách, na vycházkách a pod. Dá se využít nástěnka, „smajlíky“ atd.

Sebehodnocení: V druhé části žák hodnotí sebe sama před kolektivem. Snaží se uvědomit klady a zápory svého chování a mluvit o nich před kolektivem. Uvědomuje si sám tendence k možnému zlepšení. Zařazujeme dle potřeby.

Hodnocení vychovatelkou: Hodnocení a shrnutí vychovatelkou – je část třetí závěrečná. Hodnocené dítě se vede k porozumění a uvědomění svého chování.

Zde je široká škála možností:

- verbální
- písemná (pochvala do žákovské knížky)
- odměna (sladkost, dárek)
- body (v soutěžích a hrách)
- ukázka (výrobku, činnosti)
- sběr obrázků (na konci týdne, popř. měsíce se určí vítěz)

Všechny realizované činnosti hodnotíme v souladu s výchovně vzdělávacím programem a zejména z pohledu přínosu pro žáky, což je podkladem pro další práci.

B – Autoevaluace v rámci ŠD

Využití SWOT analýzy.

SWOT analýza (Strenghts, Weaknesses, Oportunities, Threats)

S – Strenghts – silné stránky (kvalita pedagogického sboru, odborná kvalifikace vychovatelek ŠD, dostupnost informační techniky, kvalita stravování, pitný režim, četnost zájmových kroužků)

W – Weaknesses – slabé stránky (umístění družin ve školní učebně, špatný vztah dětí k vybavení školy, narušení činností činnosti – průběžné odchody žáků v průběhu zájmových činností)

O – Opportunities – příležitosti – den otevřených dveří, využití možnosti zapojení dětí při rozhodovacích procesech o vlastních činnost, vzájemná spolupráce

T – Threats – hrozby – egoismus ve společnosti, uvolnění kázně dětí, neúcta k autoritám, sebestřednost, nekázeň, agresivita, krádeže, hraní PC her, závislost na mobilech, tabletech

V. Závěr

Za zpracování a kvalitu ŠVP ŠD zodpovídá ředitel ZŠ, v jehož zájmu je, aby tento dokument byl co nejkvalitnější. Na tvorbě se však podílela jako garant vedoucí vychovatelka spolu s kolektivem vychovatelů. Tento dokument je otevřeným dokumentem, který budeme průběžně upravovat a doplňovat.

Vycházíme z konkrétního obsahu činností především z místních podmínek k ŠVP naší ZŠ, časových možností, z demografického složení žáků apod.

Vychovatelky by měly každou plánovanou činnost prodiskutovat s třídními učiteli, aby se ve ŠD neopakovala tatáž činnost, s kterou se žáci seznámili ve školní výuce. Spektrum činnosti k tématům je dle zkušeností daleko širší.

Zvolenou aktivitou budeme tedy posilovat ne jednu, ale více kompetencí. Ve ŠD nejsou stanoveny vzdělávací standardy jako ve výuce, proto bychom na tento aspekt neměli zapomínat. ŠD může zřizovat i zájmové útvary (kroužky), které jsou již konkrétně zaměřeny na rozvíjení některých z klíčových kompetencí.

Vždy je třeba mít na mysli, že ŠD je typ zařízení pro volný čas, založený na dobrovolnosti zájmu účastníků a vždy záleží na aktivitě, tvořivosti a profesionalitě pedagogických pracovníků ve ŠD, jak se zhostí nového pojetí ŠVP ve ŠD.

ŠVP ŠD využijeme pro propagaci naší činnosti a s jeho pomocí se budeme snažit vytvářet příznivý obraz naší práce v očích rodičů a veřejnosti.

VI. Přílohy

Příloha č. 1

Základní škola, Brno, Slovanské nám. 2, příspěvková organizace	
Vnitřní řád školní družiny	
Vypracoval:	Střechová Petra, vedoucí ŠD
Schválil:	Mgr. Jalový David, ředitel školy
Směrnice nabývá platnosti dne:	1. 9. 2016
Směrnice nabývá účinnosti dne:	1. 9. 2016
Změny jsou prováděny formou číslovaných písemných dodatků, které tvoří součást tohoto předpisu.	

V souladu se zněním zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), § 30, odst.1, vydávám Vnitřní řád školní družiny, jenž je součástí Školního řádu Základní školy, Brno, Slovanské nám.2, příspěvkové organizace:

1. VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ

Jako vedoucí pracovník ve školní družině (dále i ŠD) je ředitelem školy určena vedoucí vychovatelka, která řídí a kontroluje práci podřízených zaměstnanců. Zajišťuje řádný provoz školní družiny, vychází z požadavků školské legislativy, Školního vzdělávacího programu Základní školy, Brno, Slovanské nám.2, příspěvkové organizace a Školního vzdělávacího programu školní družiny. Dále zajišťuje přihlašování a odhlašování žáků, kontroluje provedení plateb úplaty za činnost ŠD, předávání informací rodičům, vyřizování námětů a stížností souvisejících s činností ŠD.

1.1. Činnost ve školní družině

- 1.1.1. Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání žáků 1. až 4. ročníku.
- 1.1.2. Družina vykonává činnost ve dnech školního vyučování a o prázdninách. Po projednání se zřizovatelem může ředitel školy přerušit činnost družiny v době školních prázdnin.
- 1.1.3. Družina organizuje zájmové vzdělávání především pro účastníky přihlášené k pravidelné denní docházce.

- 1.1.4. Činnost družiny se uskutečňuje:
- pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností,
 - využitím spontánních činností
 - družina organizuje i společnou činnost všech oddělení.
- 1.1.5. Příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tematickou rekreační činností nespojenou s pobytem mimo místo, kde právnická osoba (škola) vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání.
- 1.1.6. Družina umožňuje účastníkům odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování.
- 1.1.7. Činností družiny se mohou zúčastnit i žáci nezařazení do družiny, pokud se v nich neúčastní plný počet zařazených žáků stanovený pro oddělení.
- 1.1.8. Pokud ředitel školy změní provoz školy v den, na který připadá vyučování, může být zařazen do činnosti ŠD i žák, který družinu nenavštěvuje. V tomto případě zaniká povinnost úplaty za činnost ŠD. Zákonný zástupce požádá o zařazení písemně.

2. ORGANIZACE A PROVOZ ŠKOLNÍ DRUŽINY

2.1. Přihlašování, odhlásování a vyloučení žáka ze školní družiny

- 2.1.1. Žáka do ŠD přihlašuje písemně zákonný zástupce předáním řádně vyplněného zápisního lístku s uvedením rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka z družiny. Přihlášky odevzdává vedoucí vychovatelce, která je eviduje.
- 2.1.2. O zařazení dětí do ŠD rozhoduje ředitel školy na základě řádně vyplněných náležitostí v písemné přihlášce, nebo jím pověřená vedoucí vychovatelka.
- 2.1.3. Žáci 4. ročníků jsou přijímáni pouze v počtu do naplnění kapacity ŠD, a to v pořadí podle data narození počínaje nejmladším žákem.
- 2.1.4. Odhlášení žáka z docházky do ŠD oznámí rodiče písemnou formou vedoucí vychovatelce – jinak je dítě stále vedeno v seznamu a tím i v platbách.
- 2.1.5. vyloučení z docházky ze ŠD při opakovaném porušování řádu nebo pokud neuhradí zákonní zástupci platbu za ŠD nebo v případě opakovaného nevyzvednutí dítěte do konce provozu ŠD, tj. do 17:00 hod., rozhoduje ředitel školy na základě návrhu vedoucí vychovatelky. Rozhodnutí o vyloučení ze ŠD sdělí ředitel školy rodičům písemně s patřičným zdůvodněním.
- 2.1.6. Při zápisu do ŠD jsou zákonní zástupci žáka prokazatelně seznámeni s tímto Řádem školní družiny.

2.2. Provoz školní družiny

- 2.2.1. Provozní doba ŠD je ve dnech školního vyučování od pondělí do pátku v době od 6.30 hod. do 7.40 hod. (ranní družina) a od 11.40 hod. do 17.00 hod.
- 2.2.2. Užívané místnosti jsou tři kmenové třídy č. 204, 205, 203, 207 a ŠD herna + kmenové učebny tříd I. stupně, jejichž přesný seznam je vždy aktualizován pro daný školní rok vzhledem k umístění tříd a počtu oddělení ŠD. Vychovatelky ŠD mohou v době stanovené rozvrhem využívat tělocvičny školy, keramickou dílnu a školní hřiště. Podmínkou je dodržování režimových opatření a řádu jednotlivých prostor.

- 2.2.3. Počet oddělení v ŠD ve školním roce je stanoven dle počtu přihlášených dětí, maximální počet dětí je stanoven v Rejstříku škol a školských zařízení.
- 2.2.4. Kapacita každého jednoho oddělení školní družiny je 30 žáků. Počet dětí s pravidelnou docházkou je 25, až do výše kapacity se doplňuje dětmi s docházkou nepravidelnou. Při činnosti organizované mimo objekt družiny, odpovídá vychovatel za bezpečnost do počtu 25 žáků.
- 2.2.5. V době prázdnin nebo mimořádného volna může být činnost ŠD zajištěna, pokud počet přihlášených dětí není nižší než 25 žáků.
- 2.2.6. Výchovně-vzdělávací práce a další činnosti v ŠD probíhají podle rozvrhu činností a režimu, který schvaluje vedoucí vychovatelka po projednání s ředitelem školy.

2.3. Docházka do školní družiny

- 2.3.1. Budova školy je zpřístupněna žákům k docházce do činnosti ŠD v ranním provozu od 6.30 do 7.40 hod. Vchod pro ranní docházku je z ulice Bulharské.
- 2.3.2. V odpoledním provozu vstupují žáci do provozu ŠD po skončení vyučování, a to od 11.35 do 12.35 hod. Žáci jsou předáváni vychovatelkám ŠD přímo vyučujícím po skončení řádné výuky či jiné činnosti organizované školou. Předávající při předání sdělí počet žáků a oznámí důvod nepřítomnosti žáků zapsaných do ŠD. Žák vstupuje do činnosti ŠD v nahlášeném režimu, který je uveden zákonným zástupcem na zápisním lístku; bez písemné omluvy od rodičů je účast povinná. V případě, že se žák účastní činností zájmového kroužku pořádaného školou, předává vychovatelka žáka vedoucímu kroužku, který si děti vyzvedává v ŠD a ten po skončení činnosti vrací žáka zpět do příslušného oddělení ŠD.
- 2.3.3. Nepřítomnost žáka (nemoc, rodinné důvody atd.) v ŠD je omluvena nepřítomností žáka ve škole (zde platí postup dle školního řádu); pokud je žák vyzvednut rodiči z vyučování, ohlásí vychovatelce tuto skutečnost třídní (předávající) učitelka. Omluva je písemná třídní vychovatelce nebo telefonická vedoucí vychovatelce.
- 2.3.4. Uvolnění z denní činnosti ŠD je možné jen na základě písemného sdělení zákonného zástupce a s osobním vyzvednutím žáka.
- 2.3.5. Při nevyzvednutí žáka zákonným zástupcem z činnosti do konce stanovené provozní doby ŠD, tj. do 17.00 hod., vychovatelka kontaktuje zákonného zástupce či jinou pověřenou osobu dle zápisního lístku a dle této telefonické domluvy vyčká s dítětem do jejího příjezdu a převzetí dítěte. V případě, že se nepodaří nikoho kontaktovat, uvědomí vedoucí vychovatelku, v nutném případě zástupkyni ředitele či ředitele školy. Zástupkyně ředitele či ředitel školy rozhodnou o řešení takové mimořádné situace, kdy nelze dohledat žádnou osobu kompetentní k převzetí dítěte, ve spolupráci s Policií ČR, jež má k dispozici kontakt na službou pověřeného pracovníka OSPOD.
- 2.3.6. Vychovatelka minimalizuje psychickou zátěž dítěte, které se dostalo do této situace.

2.4. Pravidla chování žáků při činnostech školní družiny

- 2.4.1. Žáci se řídí pokyny vychovatelky ŠD, Vnitřním řádem školní družiny a Školním řádem
- 2.4.2. Bez vědomí vychovatelky žák neopouští oddělení ŠD.
- 2.4.3. Doba pobytu v ŠD se řídí údaji na zápisním lístku.

- 2.4.4. Na oběd jsou žáci odváděni v doprovodu vychovatelek ŠD. V případě, že dítě odchází po vyučování (má lístek na uvolnění), na oběd jde v doprovodu třídní učitelky.
- 2.4.5. Do ŠD si žáci nenosí drahé věci a hračky. V průběhu celé činnosti nepoužívají mobilní telefon, nerozhodne-li vychovatelka jinak.
- 2.4.6. Do hodnocení a klasifikace chování žáka se započítávají i projevy chování v činnostech ŠD.
- 2.4.7. Ke hrám, hračkám, knihám, školnímu zařízení atd. se žáci chovají ohleduplně a šetrně. Úmyslné poškození nebo zničení herního zázemí nebo vybavení nahradí, event. opraví rodiče žáka.
- 2.4.8. Pokud žák soustavně narušuje činnost ŠD, opakovaně porušuje Řád ŠD či Školní řád, může být z docházky do ŠD z rozhodnutí ředitele školy vyloučen.
- 2.4.9. Veškeré zjištěné nedostatky vychovatelky okamžitě nahlásí vedoucí vychovatelce, která zajistí nápravu nebo to oznámí zástupkyni či řediteli školy.
- 2.4.10. Žák je povinen okamžitě hlásit vychovatelce každé zranění při činnosti v ŠD.

2.5. Bezpečnost a ochrana zdraví žáků ve Školní družině

- 2.5.1. Bezpečnost a ochranu zdraví žáků při činnostech zajišťuje každá vychovatelka ve svém oddělení metodicky správným a plánovitým výběrem činností v jednotlivých zaměstnáních.
- 2.5.2. Veškeré zjištěné nedostatky vychovatelky okamžitě nahlásí vedení školy.
- 2.5.3. Při úrazu žáka zváží vychovatelka situaci – ošetří sama, zavolá rodiče, event. lékařskou pomoc.
- 2.5.4. Žák je povinen okamžitě hlásit vychovatelce každé zranění při činnostech.
- 2.5.5. Během provozu ŠD nevstupují z hygienických a bezpečnostních důvodů zákonní zástupci či jimi pověřené osoby do výchovných prostor školy a oddělení ŠD. Komunikace s vychovatelkami probíhá přes dveřní hlásku nebo osobně, v odpoledních hodinách při výkonu služby vychovatelky u dveří z ulice Bulharské.
- 2.5.6. Další individuální pohovory mohou probíhat na základě osobní domluvy, v rámci třídních schůzek a konzultací.
- 2.5.7. Pedagogičtí zaměstnanci ŠD i žáci ŠD se dále řídí ve svém chování, povinnostech a právech ustanoveními školního řádu.
- 2.5.8. Na 1 pedagogického pracovníka při činnostech v prostorách školní družiny nejvýše 30 žáků.
- 2.5.9. Při akcích konaných mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání podle školského zákona, je vždy přítomen nejméně jeden pedagogický pracovník. Na akcích konaných v jiné obci jsou přítomny vždy nejméně dvě zletilé osoby, které jsou plně způsobilé k právním úkonům a v pracovněprávním vztahu ke škole, přičemž minimálně jedna osoba musí být pedagogickým pracovníkem.

2.6. Práva žáků a zákonných zástupců

- 2.6.1. Žáci mají právo užívat prostory a zařízení ŠD při jejich činnostech.
- 2.6.2. Žáci mají právo se účastnit akcí, které požádá ŠD, mohou se tím rozvíjet jejich zájmy, schopnosti a nadání.
- 2.6.3. Další práva žáků a zákonných zástupců jsou dána ve Školním řádu, jehož součástí je Řád ŠD.

2.7. Pitný režim

- 2.7.1. Pitný režim zajišťují vychovatelky ŠD.
- 2.7.2. Žáci využívají sami zdroj vody ve třídě, kde je neustále pedagogický dozor. Před vycházkou jde vychovatelka se všemi dětmi k pítku na chodbě. Děti, které potřebují, si doplní vodu do vlastních lahví. Žáci bez dozoru k pítku na chodbě chodit nesmějí. Vždy jen s doprovodem vychovatele.

3. PODMÍNY ÚPLATY ZA ŠKOLNÍ DRUŽINU

3.1. Stanovení platby

- 3.1.1. Zájmové vzdělávání je poskytováno zpravidla za úplatu. Neinvestiční náklady spojené s provozem ŠD jsou hrazeny z příspěvků ÚMČ Královo Pole.
- 3.1.2. Rodiče zapsaných dětí se částečně podílí na krytí neinvestičních výdajů. Příspěvek rodičů žáka za částečnou úhradu neinvestičních nákladů v ŠD je stanoven na 200,– Kč měsíčně. Tato částka platí i pro každé další dítě v případě docházky sourozenců do ŠD a pro ranní pobyt dítěte.
- 3.1.3. Ostatní výdaje spojené s provozem ŠD, tj. zajištění kroužků apod., hradí rodiče.

3.2. Splatnost plateb za školní družinu

- 3.2.1. Splatnost stanoví ředitel školy tak, aby byla úplata splatná nejpozději před účastí v dané činnosti. Úplatu rozdělí do více splátek za období září až prosinec a leden až červen daného školního roku. Rodiče platí tento poplatek bankovním převodem na účet školy zveřejněný na webových stránkách školy.

3.3. Podmínky platby:

- 3.3.1. Úplata je splatná do 18. září školního roku za první pololetí školního roku a do 20. ledna za druhé pololetí školního roku, a to na účet školy. Jako variabilní symbol se uvádí: 50, specifický symbol: 0968.
- 3.3.2. Pokud za dítě není zaplacen poplatek do výše uvedených dat, vedoucí vychovatelka o tom uvědomí ředitele nejpozději do jednoho měsíce.

3.4. Snížení či prominutí úplaty za školní družinu:

- 3.4.1. O snížení či prominutí úplaty za školní družinu rozhoduje ředitel školy.
Úplata za školní družinu může být snížena nebo prominuta, jestliže:

- a) účastník nebo jeho zákonný zástupce je příjemcem opakujících se dávek pomoci v hmotné nouzi,
 - b) účastníkovi nebo jeho zákonnému zástupci náleží zvýšení příspěvku na péči podle zákona o sociálních službách, nebo
 - c) účastník svěřený do pěstounské péče má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o státní sociální podpoře a tuto skutečnost prokáže řediteli.
- Žadatel o prominutí úplaty (zákonný zástupce dítěte) podá k ředitelství školy písemnou žádost s uvedením důvodů a kopii dokladů, které prokazují, že je mu příslušný příspěvek vyplácen. Ředitel posléze vydá rozhodnutí o snížení nebo prominutí platby.

4. REŽIM VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

4.1. Ranní družina : 6.30 – 7.40 hod.

Příchod dětí do ranní družiny je do 7.30 hod. Po 7.40 hod. jsou děti odváděny do šaten a tříd. Činnost ranní družiny: převážně odpočinková, snídane (pokud si ji děti donesou), klidové hry, stolní hry, rozhovory na různá témata.

4.2. Odpolední družina : 11.35 – 17.00 hod.

11.35 – 13.00 hod. příprava na oběd – osobní hygiena, oběd, volná činnost;

13.00 – 13.30 hod. odpočinková činnost – relaxační cvičení, poslech pohádek, relaxační hudby, četby, vyprávění, tematické rozhovory;

13.30 – 15.00 hod. pravidelné výchovně – vzdělávací činnosti – aktivity z oblasti etické výchovy, Vv, Pč, Hv, Tv, sportovní a turistická, přírodovědná, pobyt venku, postupný odchod dětí domů;

15.00 – 16.30 hod. osobní hygiena, svačina, příprava na vyučování formou didaktických her, kvízů a soutěží, psaní domácích úkolů;

16.30 – 17.00 hod. spontánní aktivity, hry podle výběru dětí, postupný odchod dětí domů, úklid ve třídě, kontrola v šatnách.

4.3. Vyzvedávání dětí ze školní družiny

- 4.3.1. V době od 12.30 do 14.00 hod. a poté až od 15.00 hod. V této době je realizován pevný program nebo pobyt venku.
- 4.3.2. Žáci odcházejí ze školní družiny (odpolední činnost) podle podmínek zapsaných v zápisním lístku, sami nebo s doprovodem.
- 4.3.3. V době mezi 14.00 – 15.00 hod. odchod žáků není možný vzhledem k organizačním důvodům spočívajících v zajištění náplně činnosti jednotlivých oddělení ŠD v souladu s plánem. Případné odchody dětí by narušovaly průběh činností daného oddělení.

5. DOKUMENTACE

5.1. Povinná dokumentace

- 5.1.1. Zápisní lístek pro žáky, kteří jsou přihlášení k pravidelné docházce.
- 5.1.2. Přehled výchovně-vzdělávací práce.
- 5.1.3. Docházkový sešit na ranní a odpolední docházku do ŠD.

5.2. Interní dokumentace

- 5.2.1. Plán činnosti jednotlivých kroužků.
- 5.2.2. Každá vychovatelka si vede evidenci svého oddělení.
- 5.2.3. Jednotlivé vychovatelky jsou povinny zpracovávat měsíční plán činností.
- 5.2.4. Odchody dětí – sešit.

Dne: 1. 9. 2016

Mgr. David Jalový, ředitel školy

Základní škola, Brno, Slovanské nám. 2, příspěvková organizace	
Vnitřní řád školní družiny	
DODATEK Č. 1	ze dne: 24. 11. 2022
Vypracoval:	Střechová Petra, vedoucí ŠD
Schválil:	Mgr. Jalový David, ředitel školy
Platnost ode dne:	24.11.2022
Účinnost ode dne:	24.11.2022
Změny ve směrnici jsou prováděny formou číslovaných písemných dodatků, které tvoří součást tohoto předpisu.	

Změna se týká: Nové znění odstavce 2.5.10. Řádu školní družiny:

2.5.10. Ve školní družině je zakázáno vnášení a užívání jakýchkoliv návykových látek a látek, které svým vzhledem, konzistencí a účinkem návykové látky připomínají (alkohol, cigarety a elektronické cigarety včetně všech jejich součástí, drogy, kratom, aj.)

V Brně dne 24. 11. 2022

Mgr. Jalový David
ředitel školy

Časový plán činností ve školní družině
školní rok 2022/2023

- Září** - seznámení s novými dětmi, se zaměstnanci školy (LN)
- školní řád a řád ŠD (ČZ)
- učíme se pravidla silničního provozu
- prohlídka školy, ŠD klubovny (MŽ)
- sebeobslužná činnost, seznamovací hry (LN)
- seznamování se s pravidly míčových a jiných her (ČZ)
- vycházky do okolí školy (ČZ)
- pohybové aktivity v parku (ČZ)
- Říjen** - návštěva knihovny J. Mahena (LN)
- povídání s dětmi na téma podzim (RP)
- návštěva solné jeskyně (ČZ)
- skládačky z papíru s podzimní tematikou (RP)
- výroba a malování draků (MŽ)
- soutěžení v poznávání ovoce a zeleniny (RP)
- celodružinová hra (MŽ)
- Listopad** - beseda, jak člověk škodí, nebo prospívá životnímu stylu (ČZ)
- četba pohádek z dalekých krajů (MZ)
- výroba jednoduchých krmítek (RP)
- povídání, čím krmíme ptáčky v zimě (RP)
- příprava družinové soutěže (MŽ, LN)
- celodružinová soutěž (LN)
- polodenní výlet (MŽ)
- pobyt v solné jeskyni (ČZ)
- Prosinec** - mikulášská nadílka – návštěva andělů, čertů a Mikuláše (MŽ)
- povídání s dětmi na téma – zima (RP)
- lidové tradice, zvyky, pranostiky (LČ)
- příprava vánoční besídky (LČ)
- příprava pásma na vánoční besídku (LN, LČ)
- výroba vánočního papírového betlému (LN)
- procházky po okolí s vánoční atmosférou (LČ, ČZ)
- prohlubujeme si znalosti o živé a neživé přírodě (ČZ)
- pobyt v solné jeskyni (ČZ)
- Leden** - vyprávění o zážitcích z prázdnin (MŽ, LN)
- pozorování, kreslení sněhových vloček (RP)
- tělovýchovné chvíle v tělocvičně (ČZ)
- vyprávění o otužování a zdravém životním stylu (ČZ)
- zimní sporty, významní sportovci (ČZ)
- výroba dárečků pro předškoláky (LN)
- celodružinová soutěž – hodiny, hodinky (LČ)
- pozorujeme stopy zvířat ve sněhu, snažíme se je zmapovat (RP)

- pobyt v parku, sněhové radovánky (ČZ)
 - soutěž – hod sněhovou koulí (ČZ)
 - pomocí obrázků porovnáváme, jak se v jednotlivých ročních obdobích příroda mění (RP)
- Únor**
- masopustní zvyky – vypravování (LČ)
 - výroba masek (MŽ)
 - pořádání dětského karnevalu (MŽ)
 - prohlížení fotografií naší školy (LČ)
 - moje knížka (LN)
 - interaktivní hry (MŽ)
 - školní kolo pěvecké soutěže (LN)
 - soutěže v sudoku, hrajeme piškvorky, lodě, rébusy (MŽ)
 - pobyt v solné jeskyni (ČZ)
- Březen**
- kreslíme a malujeme první jarní květiny (RP)
 - povídání s dětmi na téma – jaro (RP)
 - hrajeme pexesa, kvarteta s náměty živočichů a rostlin (RP)
 - pečujeme a udržujeme v pořádku prostory školy, hračky (LN, MŽ)
 - pěvecká soutěž (MŽ, LN)
 - pobyt v solné jeskyni (ČZ)
 - beseda v knihovně J. Mahena (LN)
- Duben**
- poznáváme některá náboženství a jejich svátky (LN)
 - jak pomáháme rodičům (MŽ)
 - Velikonoce – zvyky, tradice, koledy (LČ)
 - výroba kraslic, přáníček (MŽ)
 - práce na zahrádkách, polích, pozemku školy (RP)
 - návštěva Technického muzea (výtvarná dílna) (LN, LČ)
 - pobyt v solné jeskyni (ČZ)
- Květen**
- svátek matek – výroba dárečků, přání a kyticí (LN)
 - povídání s dětmi na téma – léto (RP)
 - rodina, sourozenci, příbuzenské vztahy a názvy (LN)
 - historie našeho města a blízkého okolí – pověsti, tisk, internet (MŽ)
 - olympiáda školní družiny (ČZ)
 - PL – těšíme se na prázdniny (MŽ)
 - omalovánky s úkoly (MŽ)
- Červen**
- Den dětí – sportovní odpoledne, soutěže (ČZ)
 - polodenní výlet (LN)
 - pohybové hry v parku (ČZ)
 - zpívání pro radost (MŽ)
 - kreslíme, kam na prázdniny (LN)
 - malování na chodníku (RP)

Příloha č. 4

Základní škola Brno, Slovanské náměstí 2, příspěvková organizace (dále „škola“)

ZÁPISNÍ LÍSTEK DO ŠKOLNÍ DRUŽINY

(Vyplňte čitelně a úplně – pouze na základě úplně vyplněného zápisního lístku je možno zapsat účastníka do školní družiny.)

OSOBNÍ ÚDAJE ÚČASTNÍKA (dále dítě)

Jméno: Příjmení:
Třída: Zdravotní pojišťovna dítěte:

ZÁKONNÍ ZÁSTUPCI:

Matka:

Jméno: Příjmení:

Mobilní telefon (popř. jiné spojení)

Otec:

Jméno: Příjmení:

Mobilní telefon (popř. jiné spojení)

Poučení: Osobní údaje uvedené v tomto formuláři budou školou v pozici správce os. údajů zpracovány po dobu docházky dítěte do družiny a následně archivovány dle Spisového a skartačního řádu po dobu 3 let. Zápisní lístek bude zpracovávat v rámci školy vedoucí školní družiny a zástupkyně ředitele pro 1. Stupeň. Uvedené osobní údaje jsou poskytovány zejména na základě oprávněného zájmu školy, za účelem evidence a zajištění zdraví a bezpečnosti dítěte. Za tímto účelem může škola tyto osobní údaje poskytnout i třetí straně - např. zástupci zdravotnického zařízení (např. jméno, příjmení dítěte, údaj o zdravotní pojišťovně, atp.) pro případné ošetření lékařem. Uvedené osobní údaje nebudou předmětem automatizovaného zpracování a profilování osobních údajů a budou předávány pouze subjektům v rámci ČR.

KONTAKTNÍ OSOBY – osoby, které je možno kontaktovat a byly zákonnými zástupci pověřeny k případnému vyzvednutí žáka ze ŠD. Pověřené osoby berou na vědomí, že převzetím dítěte ze Školní družiny jsou povinny vykonávat nad dítětem dohled do okamžiku předání zákonným zástupcům. Pověřené zletilé osoby vyjadřují podpisem souhlas se zpracováním osobních údajů (bydliště a telefon) z důvodu oprávněného zájmu správce za účelem případného kontaktu a ověření totožnosti při vyzvednutí dítěte, pokud není zaměstnancům školy dosud známa. Pověřené osoby byly poučeny o tom, že mají právo souhlas s vyzvedáváním kdykoliv zpět písemným odvoláním souhlasu doručený statutárnímu orgánu školského zařízení a na základě toho, budou ze strany školy vymazány všechny údaje o pověřené osobě v tomto Zápisním lístku. U nezletilé osoby (např. sourozenec) zákonný zástupce zhodnotil schopnosti staršího dítěte a je si vědom, že okamžikem vyzvednutí přebírá za vyzvednutí dítěte odpovědnost.

Kontaktní osoba (vztah) Bydliště

Mobilní telefon

Podpis

.....
.....
.....

OSTATNÍ ÚDAJE

Další údaje o účastníkovi včetně upozornění na zdravotní stav dítěte

.....
.....
.....
.....

ZÁZNAMY O POBYTU A PROPUŠTĚNÍ DÍTĚTE

Čas odchodu z odpolední družiny

Den	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek
Čas odchodu					
SÁM/DOPROVOD					

Upozornění rodičům: má-li být dítě, které odchází ze školní družiny samo, uvolněno dříve než v hodinu uvedenou v zápisním lístku, musí se prokázat písemným sdělením rodičů. Písemné pověření je třeba také při vyzvednutí dítěte osobou, která není uvedena v zápisním lístku. **Uvolnění dítěte ze školní družiny na podkladě telefonátu není možné.** Další informace o školní družině naleznete ve vnitřním řádu školní družiny, který je zveřejněn na webových stránkách školy.

Podpisem tohoto zápisního lístku stvrzuji, že jsem se seznámil/a s vnitřním řádem školní družiny a s režimem školní družiny.

Dne

Podpis rodičů či zákonného zástupce

Přehled zájmových kroužků (činností)

ŠD poskytuje dětem možnost přihlásit se do zájmových kroužků.

1. Keramický kroužek
2. Výtvarný kroužek 2x
3. Počítačový kroužek
4. Moderní tanec
5. Tělovýchovný kroužek 2x

Použitá literatura:

Školský zákon § 5, odstavec 2 školského zákona

Školský zákon, hlava II, § 44

Školský zákon § 118

Celý RVP dokument a Manuál pro tvorbu ŠVP na ZŠ

Jak vytvořit vzdělávací program pro školní družiny, (Bedřich Hájek a kolektiv), nakladatelství Portál,